

Українська мова

БУКВАР

		О	Б	Г	О	В
	С	Л	У	Х	А	Ю
М	І	Р	К	У	Ю	
			В	И	С	Л
Ч	И	Т	А	Ю		
			Р	О	З	У

О	Р	Ю	Ю
---	---	---	---

О	В	Л	Ю	Ю	С	Я
---	---	---	---	---	---	---

М	І	Ю
---	---	---

Микола Вашуленко

Оксана Вашуленко

«Українська мова. Буквар»

підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 1

Видавничий дім «Освіта»

2025

Підручник створено за Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом *О. Я. Савченко*

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(*наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2025 № 345*)

Е-додаток до підручника

Для ознайомлення із вмістом е-додатка виконайте дії:

1. В адресному рядку браузера введіть адресу
https://ua.mozaweb.com/uk/course.php?cmd=single_book&bid=UA-OSV-00003
або
коротке посилання <https://vse.ee/cruq>
2. Зареєструйтеся на платформі або увійдіть у свій акаунт
3. Знаходьте на полях у е-додатку позначки
інтерактивних завдань та відкривайте їх:

**! Якщо зареєструватися із якихось причин
не виходить, скористайтесь тимчасовими даними**

Логін: mon5@edpro.ua

Пароль: [mon5epub](#)

Е-додаток розташований у відкритому доступі тільки на час проведення конкурсу. Після друку підручника е-додаток буде доступний за кодом, надрукованим у паперовому підручнику.

Детальніше на сторінці:

<https://edpro.ua/mozaik/e-dodatok#enter>

Знайти е-додаток на платформі <https://ua.mozaweb.com> також можна, скориставшись пошуком за кодом публікації UA-OSV-00003

Сторінка із матеріалами для вчителя:

<https://yakistosviti.com.ua/pochatkova-shkola/ukrainska-mova-ta-chytannia>

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*

Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

ЛЮБІ ДІТИ!

У ваших руках Буквар — перший шкільний підручник з української мови.

За Букварем ви навчитеся читати і тоді зможете прочитати про все, що є на світі.

Тож у добру путь, наші маленькі друзі!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- — відповідаю на запитання, виконую завдання
- — розповідаю, обговорюю
- — вчуся читати
- — працюю в парі або групі
- — викладаю букви з різних матеріалів
- — театралізую
- — слухаю тексти
- — досліджую медіа

УКРАЇНА — МОЯ БАТЬКІВЩИНА

Послухай вірш.

Валентина Новомирова

УКРАЇНА

На білому світі є різні країни,
а в них — і ліси, і лани...
Та тільки одна на землі Україна,
а ми — її доньки й сини.
Усюди є небо, і зорі скрізь сяють,
і квіти усюди ростуть...
Та тільки одну Батьківщину я маю,
її Україною звать.

Що ти знаєш про Україну?

ВЧУСЯ ЗНАЙОМИТИСЯ, СПІЛКУВАТИСЯ

Розкажи, хто на малюнках користується писемним мовленням, а хто — усним.

- Які предмети допоможуть тобі передати повідомлення усно?

Як люди можуть вітатися? Розіграйте сценки вітання.

- Що означають жести учнів?

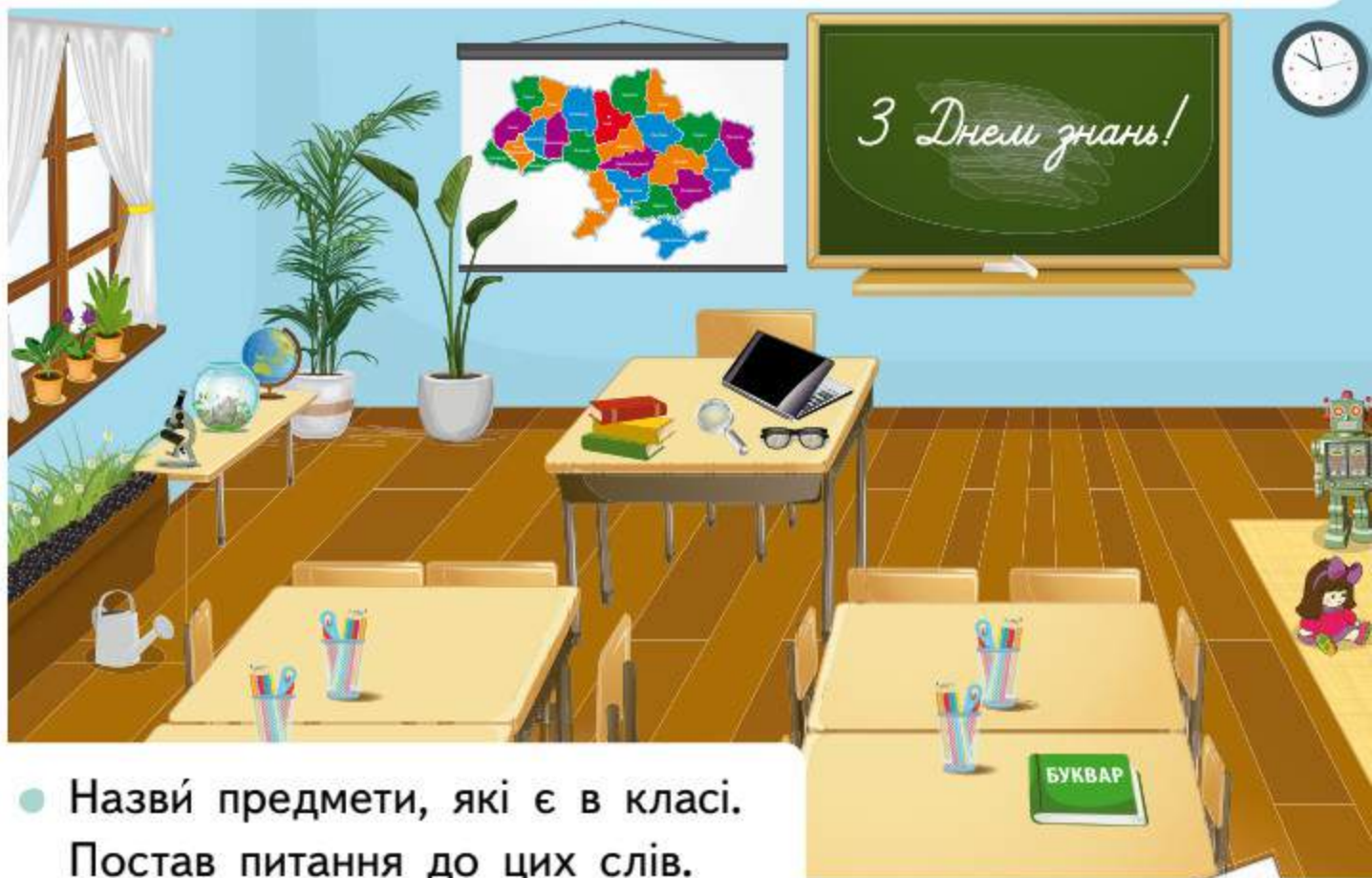
- Замість яких слів використано ці жести?

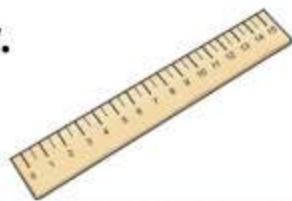
Мова жестів — для чого вона?

Як ти вважаєш, чи потрібно під час спілкування використовувати жести?

СЛОВА — НАЗВИ ПРЕДМЕТІВ. **ЩО?**

- Назви предмети, які є в класі.
Постав питання до цих слів.
- Який предмет зайвий?
Поясни чому.

Послухай вірш про те, як хлопчик Миколка складав свій ранець. Які предмети справді потрібні у школі? Постав питання до слів, які називають ці предмети.

Позмагайтеся в парі: хто назве більше зайвих предметів, які Миколка поклав у ранець.

- Чим відрізняються малюнки?
- Назви зображені предмети. Постав питання до цих слів.
- Назви іграшки зліва направо, справа наліво.

СЛОВА — НАЗВИ ПРЕДМЕТІВ. ХТО?

- Хто зображений на малюнку?
- Що діти роблять у парку? Який у них настрій?
- Знайди зайвий предмет у кожному ряду. Назви його.

- Хто зображений на малюнку? Назви членів своєї родини.

Склади розповідь за малюнком. Придумай назву своїй розповіді. Що твоя сім'я любить робити у вільний час?

- Хто пече пиріг?
- Хто рибалить?

Розкажи, що ти любиш робити з бабусею, дідусем / іншими дорослими.

- Хто з домашніх тварин живе поруч із тобою?

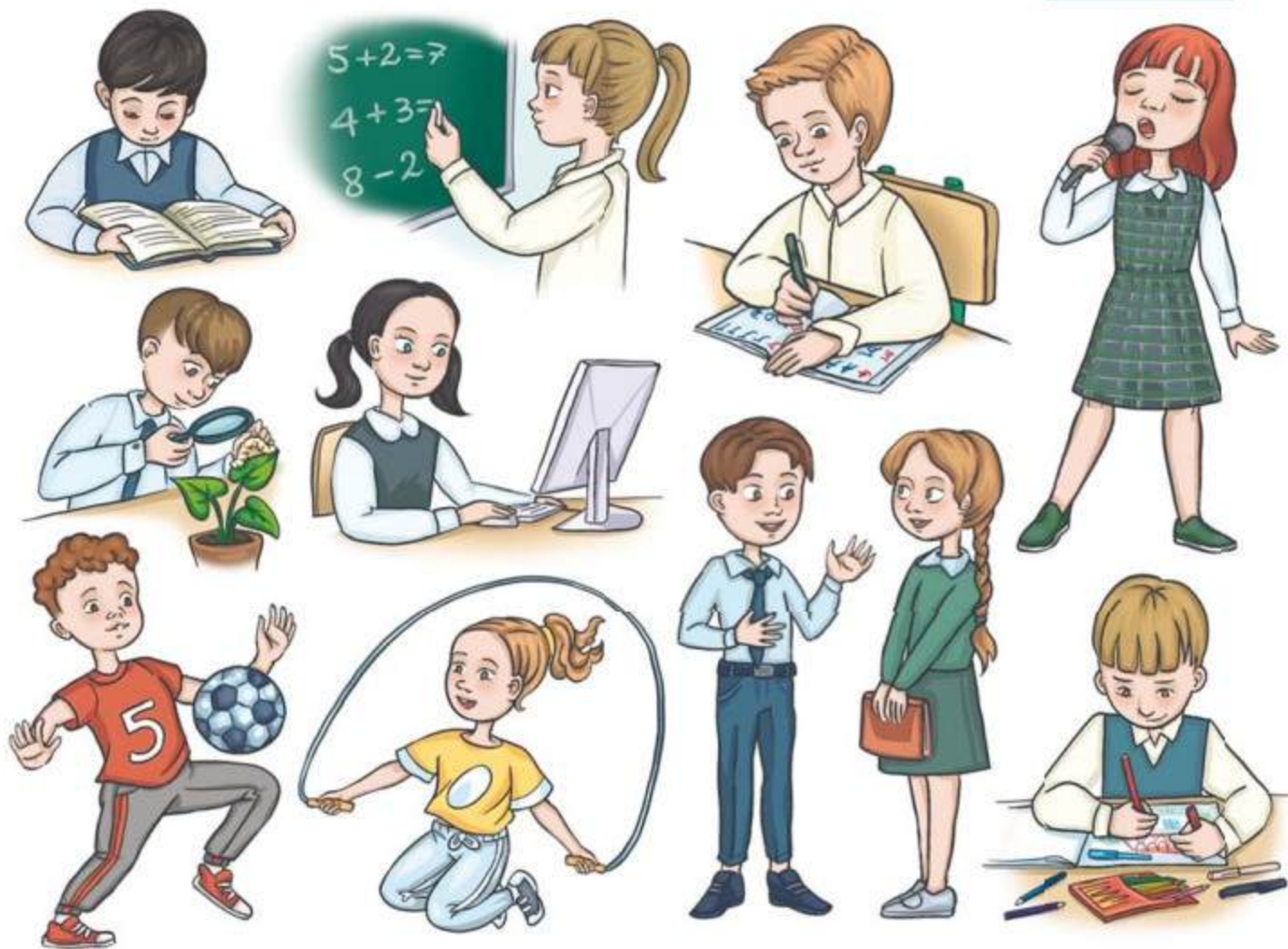
Послухай вірш і скажи, скільки членів сім'ї в ньому згадується.

СЛОВА – НАЗВИ ДІЙ. **ЩО РОБИТЬ?**

Послухай розповідь. Чого ти хочеш навчитися у школі?

- Розкажи, що роблять діти у школі.
- Що ти робив / робила сьогодні у школі?
- Що тобі подобається робити у школі?
- Який урок тобі подобається найбільше? Чому?

Розкажіть за малюнками про життя у школі.

Розкажи, які це уроки. Що роблять учні й учениці?

Розкажи, що роблять діти у вільний час.

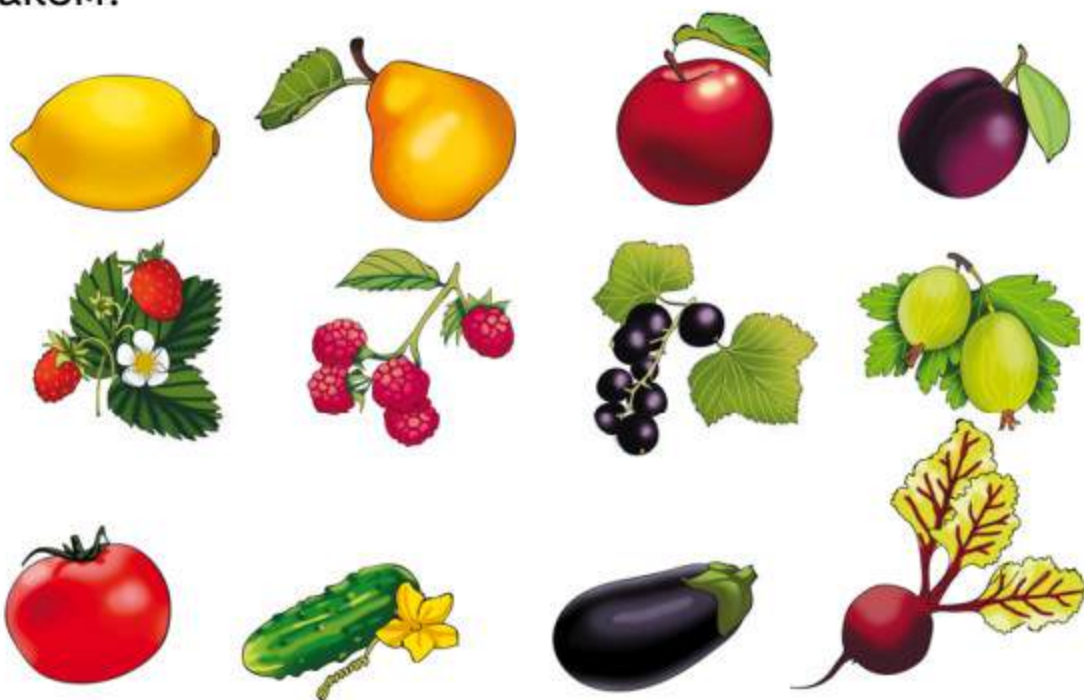

Розкажи, чим захоплюєшся ти.

СЛОВА — НАЗВИ ОЗНАК.

ЯКИЙ? ЯКА? ЯКЕ? ЯКІ?

- Назви зображені у кожному ряду предмети одним словом. Розкажи, якого вони кольору. Які за формою? Які за смаком?

Склади свою розповідь про будь-який фрукт, ягоду або овоч.

- Поясни, що спільного у предметів на кожному малюнку.

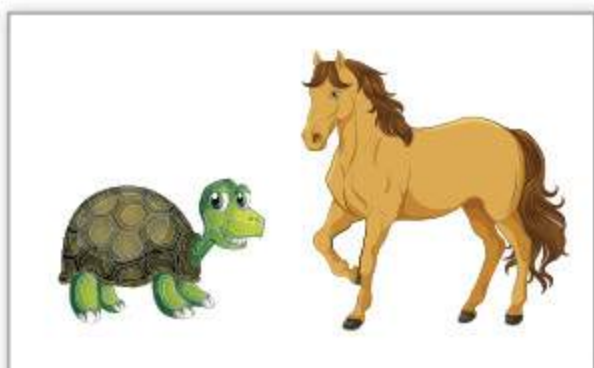
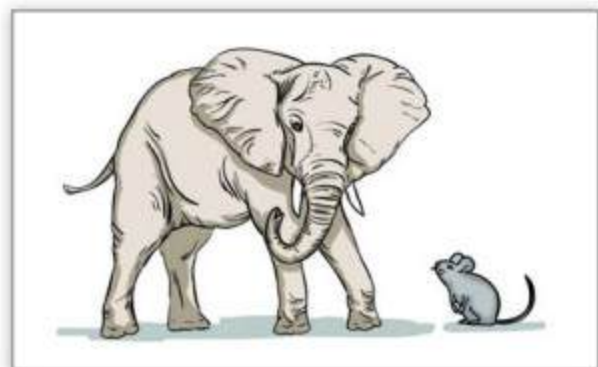

Перегляньте відео. Складіть розповідь про один з овочів гарбузової родини.

- Порівняй пари предметів. Що в них спільного і чим відрізняються? Які протилежні за значенням слова можна використати для опису предметів?

- Назві предмет, про який можна сказати, що він зелений, круглий, прозорий.

Послухай вірш. Назві слова з вірша, що відповідають на питання **яка? який? які?**

СЛОВА, ЯКИМИ НАЗИВАЮТЬ КІЛЬКІСТЬ ПРЕДМЕТІВ

- Що стоїть у шафі? Назви предмети одним словом. Скільки предметів на кожній полиці? Якою по порядку висить червона чашка?

- Скільки предметів на малюнку? Дайте їм загальну назву. Що тут зайве?

- Скільки вагонів у поїзді? Скільки тварин їде в поїзді?

- Скільки років виповнилося зайчику? Скількох гостей чекає зайчик? Чи правильно він наклав стіл?

Послухай вірш і скажи, який посуд у ньому згадується.

ДОСЛІДЖУЮ РЕЧЕННЯ

Послухай вірш. Назви професії, згадані у вірші.

- Склади речення за малюнками і схемами.

_____.

_____.

_____.

- Люди яких професій зробили ці речі?

- Яких умінь потребує кожна із цих професій?
- У яких професіях використовують ці предмети?

Розкажи про професії людей, які працюють на цій вулиці.

ОЗНАЙОМЛЮЮСЯ ЗІ ЗНАКАМИ В КІНЦІ РЕЧЕННЯ . ? !

- Склади речення за малюнком зі знаком .

- Склади речення за малюнками зі знаком ?

- Склади речення за малюнками зі знаком !

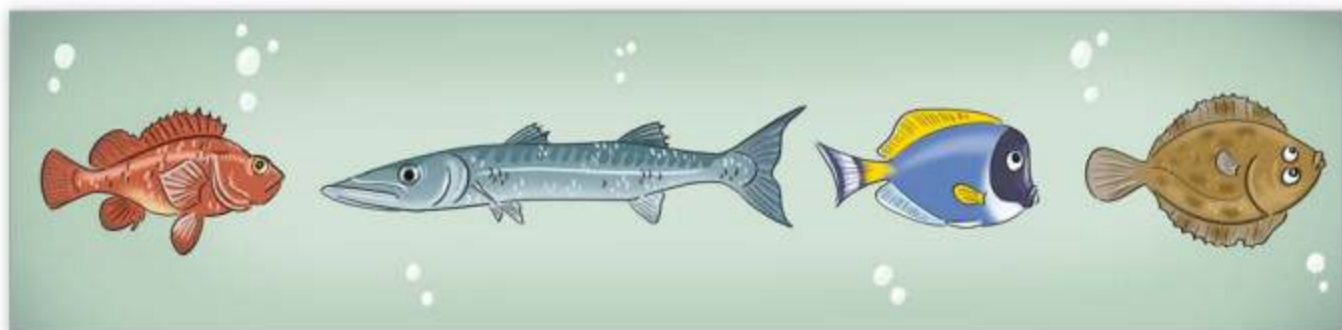
- Склади речення за малюнком зі знаками . ? ! .

Розкажи, що роблять діти.

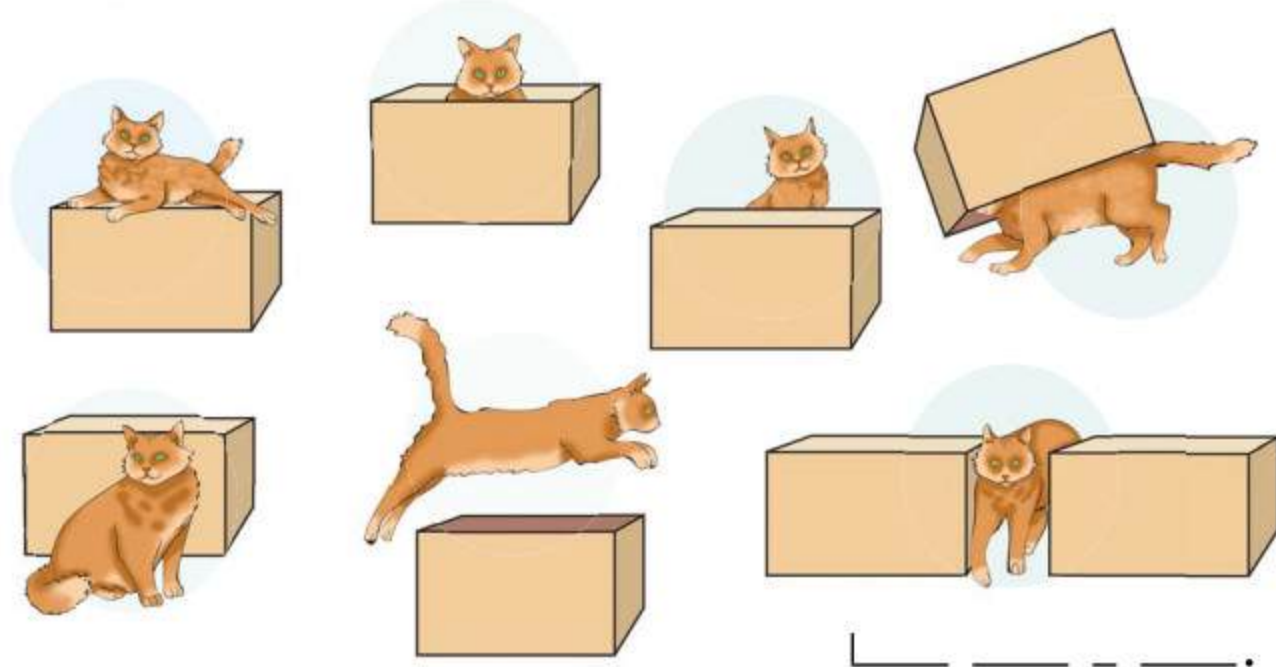

- Чи є ці рибки в акваріумі?

ОЗНАЙОМЛЮЮСЯ ЗІ СЛУЖБОВИМИ СЛОВАМИ

- Склади речення за малюнками і схемою. Уживай слова **на, у, за, під, перед, через, між**.

- Склади речення за малюнками і схемами. Використовуй службові слова.

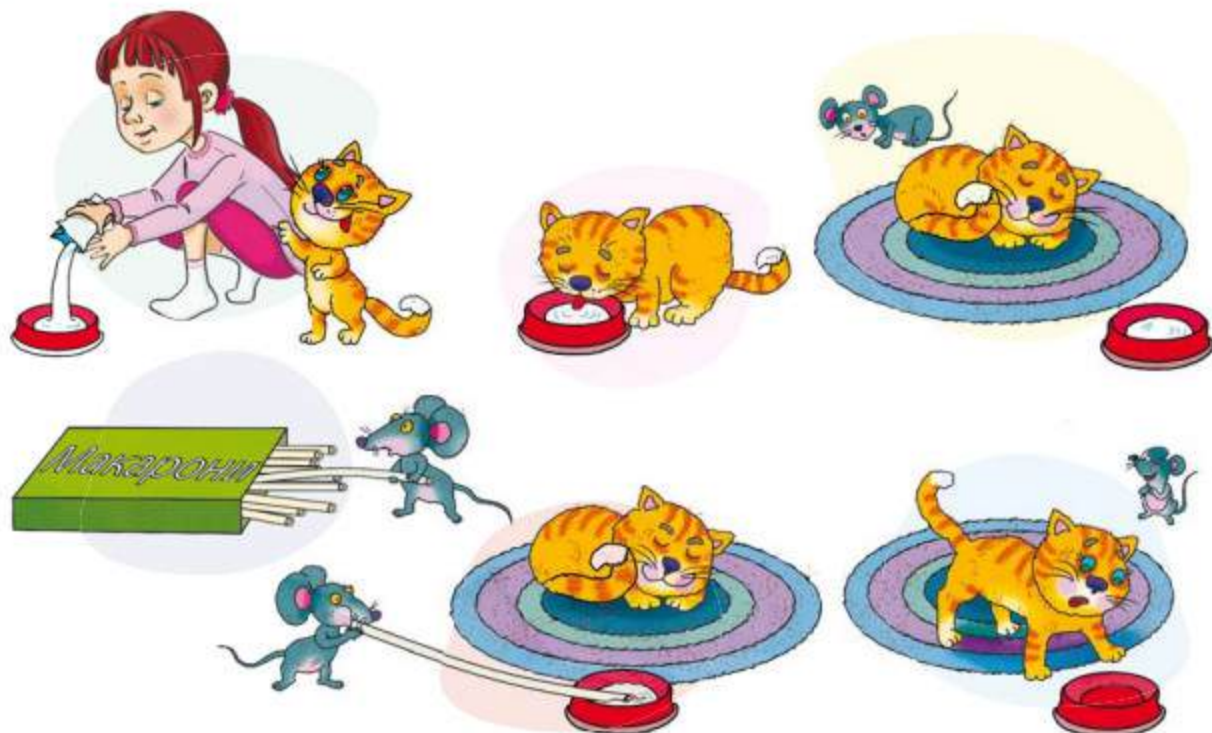

Розкажи, що роблять діти. Хто де сховався?

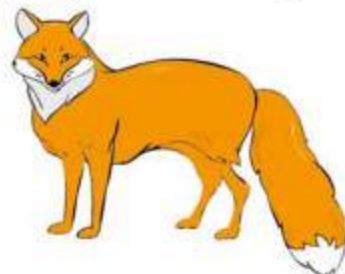

Склади розповідь за малюнками.

ДІЛЮ СЛОВА НА СКЛАДИ

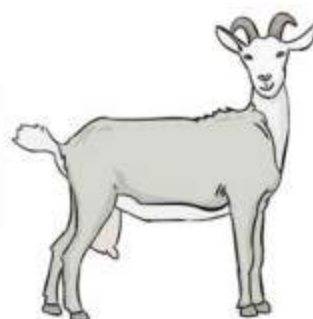
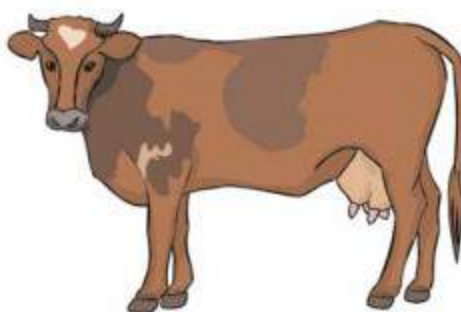
- Назви тварин. Визнач кількість складів у кожному слові.

- До назви якого птаха подано схему?

- У назві якої тварини найменша кількість складів?

- У назві якої комахи найбільша кількість складів?

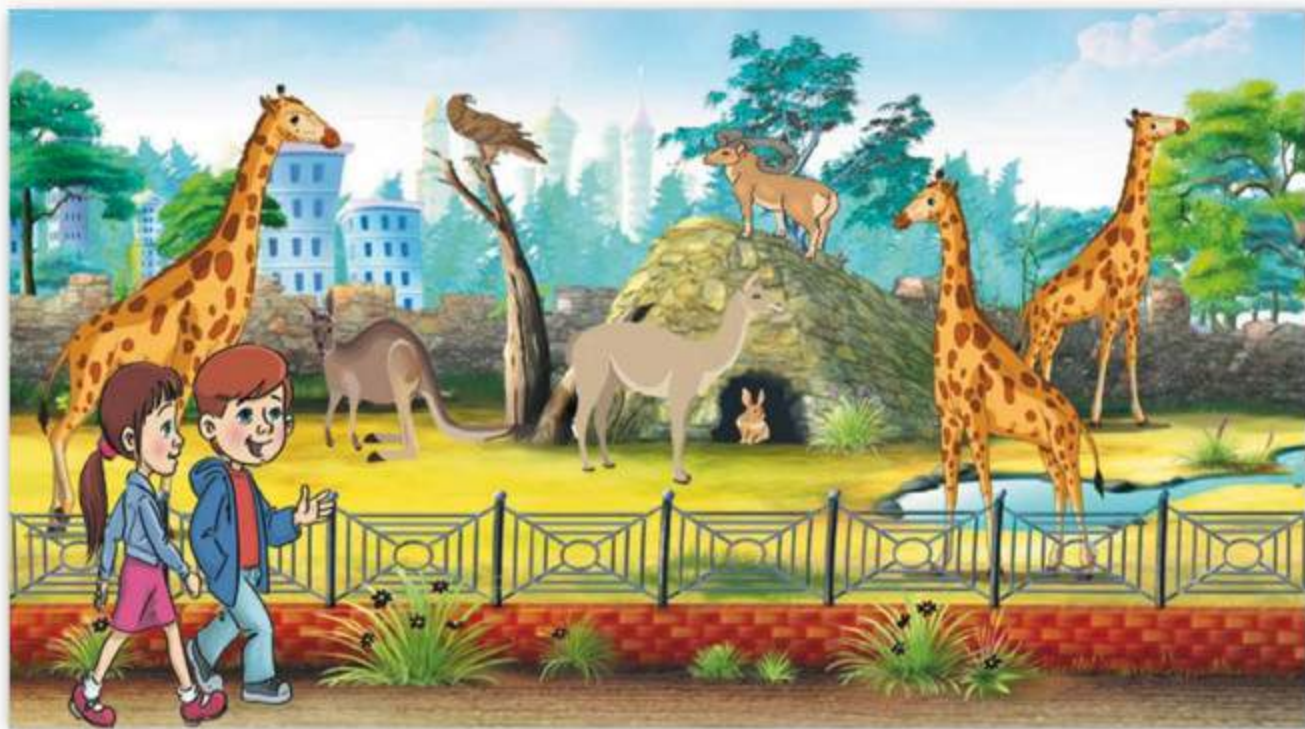

Послухайте вірш. Назвіть тварин, яких згадано в ньому.

Розкажи, куди прийшли діти. Кого вони там побачили?

Складіть розповідь за малюнками.

ОЗНАЙОМЛЮЮСЯ З НАГОЛОСОМ У СЛОВАХ

- Назви предмети. Визнач у словах наголошений склад.

--	--

--	--

--	--	--

- Назви предмет, до якого подано схему.

--	--	--

- Назви предмет із наголошеним другим складом.

- Назви зайвий предмет. Поясни свій вибір.

Послухай вірш і скажи, який одяг у ньому згадується.

Поміркуй, що до чого пасує.

Склади розповідь за малюнками.

СПОСТЕРІГАЮ ЗА НЕМОВНИМИ ЗВУКАМИ І ЗВУКАМИ МОВЛЕННЯ

- Які звуки утворюють зображені предмети?

- У яких ситуаціях ти чуєш немовні звуки, а в яких — мовні?

- Які звуки можна почути в природі?

РОЗРІЗНЯЮ ГОЛОСНІ І ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

- Назví предмети. Вимов **голосні звуки**, які є в цих словах.

•	•
---	---

•

•

•

- Назví предмети. Вимов **приголосні звуки**, які є в цих словах.

—	—
---	---

—	—
---	---

—	—
---	---

—	—
---	---

- Назví яких предметів **починаються з голосного звуку**?

- Назví предмети. Вимов **приголосні звуки**, які є в цих словах.

—	•	—
---	---	---

—	•	—	•	—
---	---	---	---	---

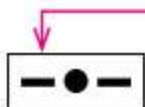
—	•	—	•	—	•
---	---	---	---	---	---

—	•	—	•	—	•
---	---	---	---	---	---

РОЗРІЗНЯЮ ТВЕРДІ І М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

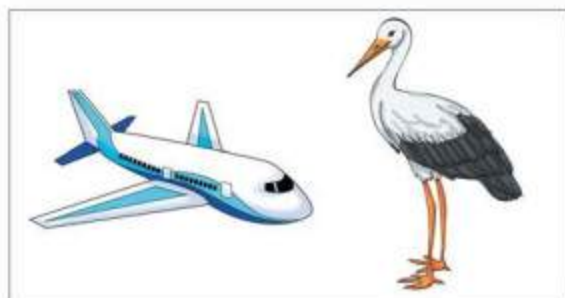
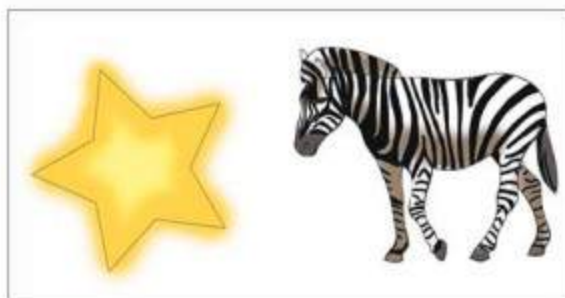
- Назви предмети кожної пари. Виділи перші звуки в цих словах.

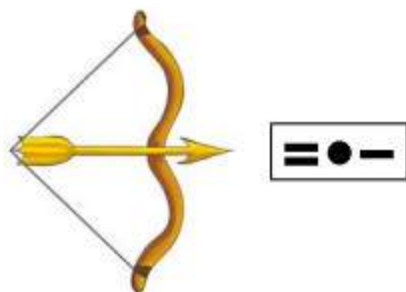
Послухайте слова. Якщо слово починається з м'якого приголосного звука — плесніть у долоні.

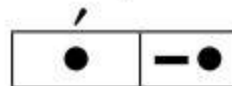
- Назви яких предметів починаються з м'якого приголосного звука?

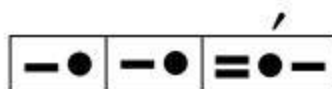
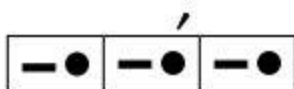
- До назви якого предмета подано звукову схему?

- Назви **пропущені звуки** у схемах слів.

- На екскурсії в зоопарку діти фотографували тварин. Які світлини Олі, а які — Олексія? Тобі допоможуть схеми.

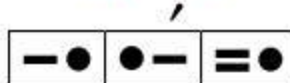

ВИЗНАЧАЮ ЗВУКОВИЙ СКЛАД СЛІВ

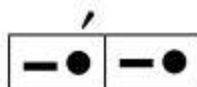
- З якої казки ці герої? Що не так на малюнку? Як має бути? Назвав яких героїв відповідають схеми?

- З яких казок ці звірі? Назви всі звуки у словах. Перевір, чи правильно побудовано звукові схеми слів.

- До якої казки малюнок? Чи всіх героїв зображено? Хто першим знайшов рукавичку?
- Назви яких звірів заховалися у схемах?

Перегляньте відео і скажіть, із якої казки ця коза.

Послухай українську народну казку
«Вовк і семеро козенят».

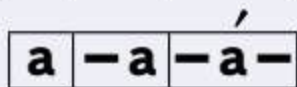

Розкажи казку за малюнками.

Підготуйте і розіграйте сценку з цієї казки.

Aa

- Знайди на малюнку предмети, у назві яких є звук [a].

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [a].

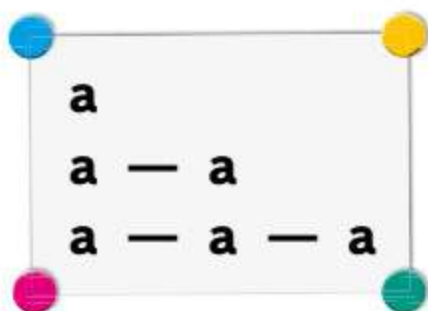
- У назвах яких предметів є звук [a]?
До якого малюнка подано звукову схему слова?

- Назви предмет і скажи, де в слові **звук [а]**: на початку, у середині чи в кінці слова.

а _____

_____ **а** _____

_____ **а**

- Склади речення за допомогою малюнків.

_____ ,

а

_____ .

_____ ,

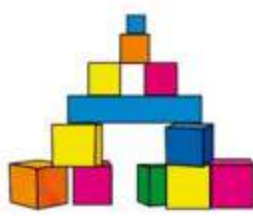
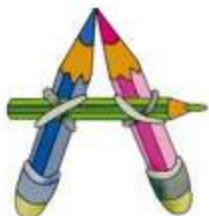
а

_____ .

- З чого зроблено ці букви? Спробуй і ти це зробити.

Послухай розповідь.
Запам'ятай слова зі **звуком [а]**.

Який настрій викликав текст?
Розкажи прослухану розповідь за малюнками.

A

A

A

A.	A — a.	A — a — a.
A?	A — a?	A — a — a?
A!	A — a!	A — a — a!

- Склади речення за світлинами.

A _____

A = • - а

A - - • -

A _____

- Склади речення за допомогою малюнків.

— _____, а

— _____, а

— _____.

— _____.

Розкажи, що зображено на світлинах.

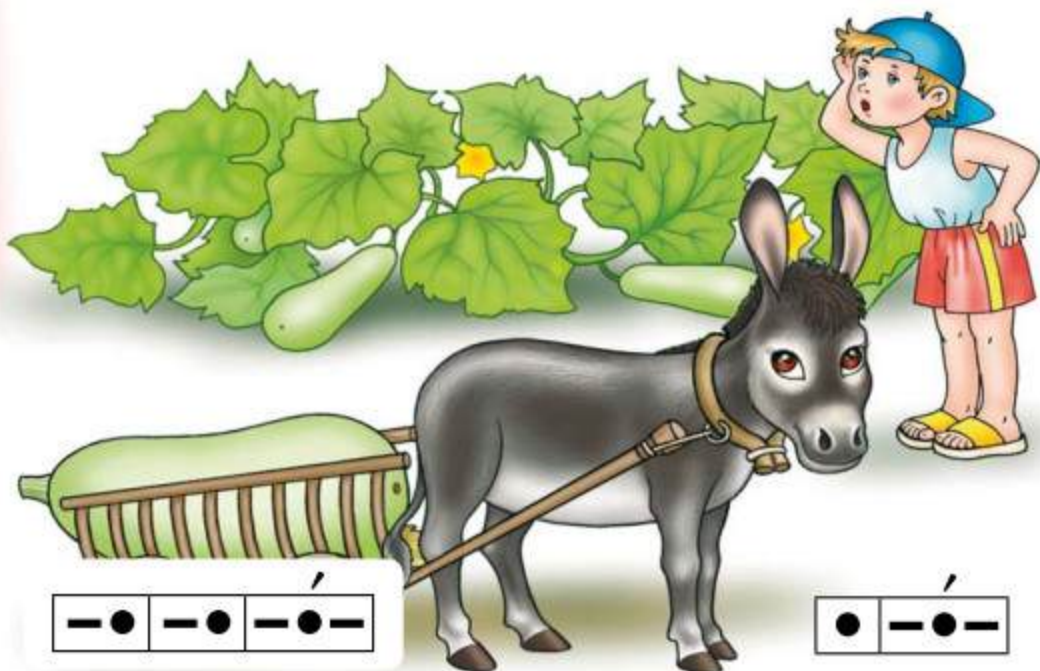
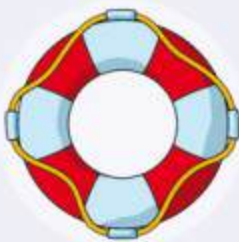

— А-а-а!

— А-а-а! А-а-а!

Oo

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [o]**.

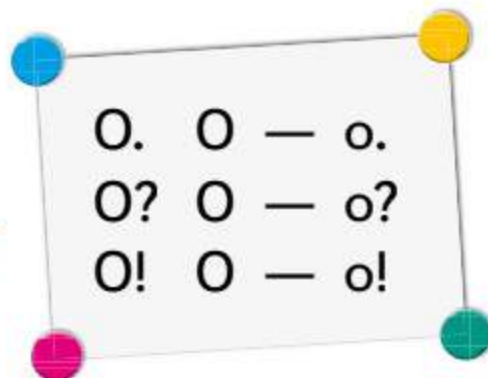
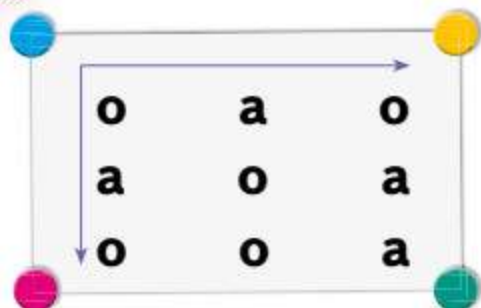
Розглянь малюнок. Чи все на малюнку так само, як у вірші?

- Назví предмет. Де у слові **звук [o]**: на початку, у середині чи в кінці слова?

- У назвах яких інструментів є звук [о]?

- Що переплутав художник?

- Визнач, які два слова «заховалися» в одній схемі.

Послухай розповідь.
Запам'ятай слова зі **звуком [o]**.

Розкажи прослухану розповідь за малюнками.

— O-o!

— O! O-o-o!

- Визнач, де чия картина. Тобі допоможуть схеми.

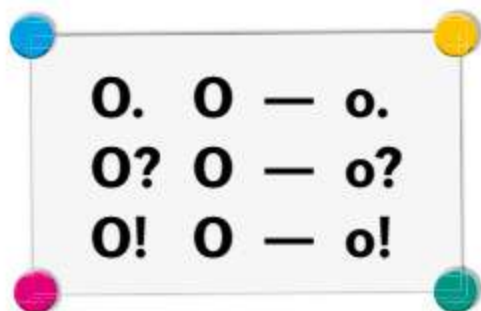

0 —' —

—' — —

—' — —

0 —' —a

Розкажи, що зображено на світлинах.

— 0!

— 0-o!

— 0-o-o!

— 0-o! 0-o-o!

Розгадайте ребус.

+ 0 = ?

li

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [i]**.

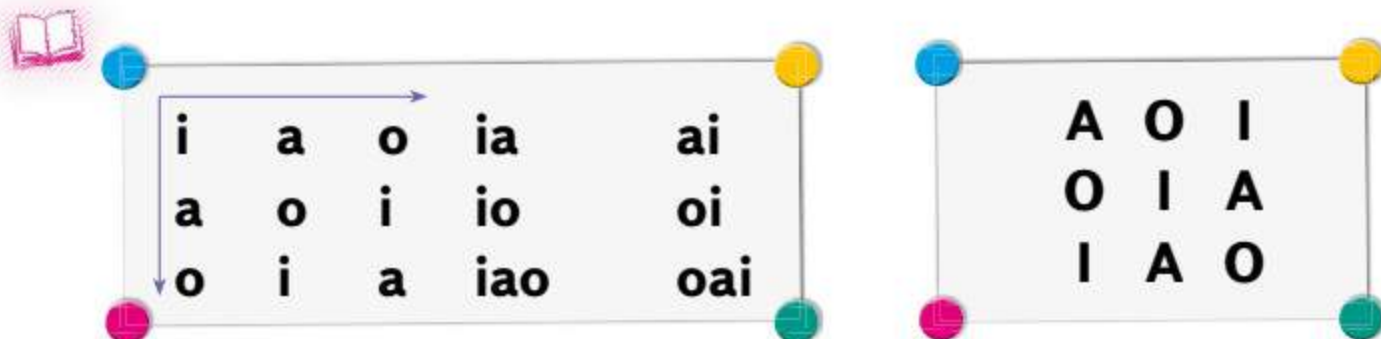
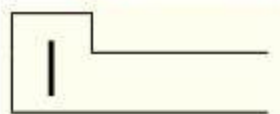
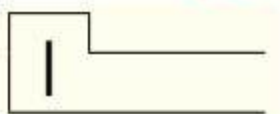
- У назвах яких предметів є **звук [i]**?
До якого малюнка подано звукову схему слова?

- Назві предмет і скажи, де у слові **звук [i]**: на початку, у середині чи в кінці.

- Склади речення за малюнком.

- Склади речення за допомогою малюнків.

i

— _____.

i

— _____.

i

— _____.

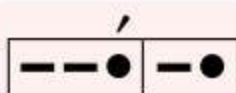
Ии

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [и]**.

- У назвах яких предметів є **звук [и]**?
До якого малюнка подано звукову схему слова?

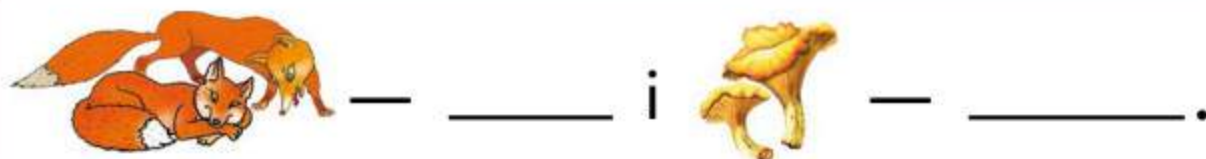

- Назві предмет і скажи, де у слові **звук [и]**: у **серéдині** чи в **кінці**.

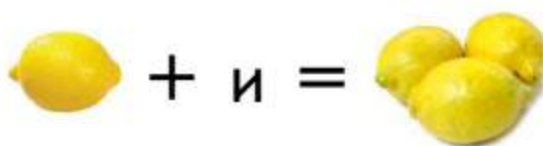
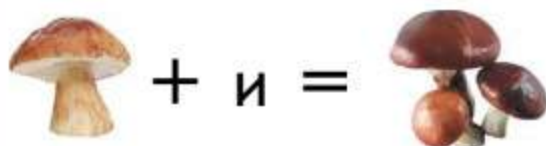

- Розглянь малюнки. Що є спільне між ними?

Розгадайте ребуси.

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

Уу

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [у].

—●—

—у—

- У на́звах яких птахів є **звук [у]**?
До якого малюнка подано звукову схему слова?

—●— —●— —●=

- Назві́ птахів.
У якому складі сло́ва є **звук [у]**:
у першому, другому чи третьому?

ya ou yi iy
ayo yoa ioу уіи

- Прочитай речення за допомогою малюнків.

у

.

А у

?

у

і

.

у

.

А у

?

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

Послухай вірш. Що авторка вірша розповідає про Україну?

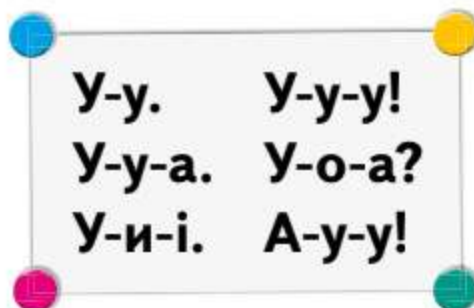

у _____

у _____

у _____

- Склади речення за малюнком.

- Якому малюнку відповідає схема?

у			а
а			у
о	у		і
у	и		и

Розкажи, що зображено на світлинах.

— У-у-у!

— У-а! У-а!

— А-у-у!

- Дай дітям імена і прочитай речення за допомогою малюнків.

у , а у .

у   і , а у .

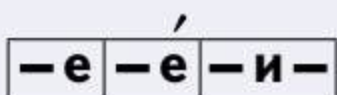
- «Завантаж» машину овочами, у назві яких є звук [у]. Назви ці овочі.

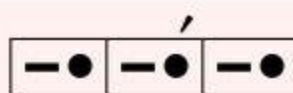
Ee

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [e]**.

- У назвах яких дерев є **звук [e]**?
До якого малюнка подано звукову схему слова?

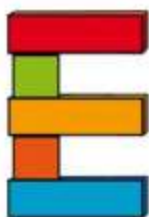

- Назви предмет і скажи, де у слові **звук [e]**: на початку, у середині чи в кінці.

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

Розгадайте ребуси.

+ и = ?

+ и = ?

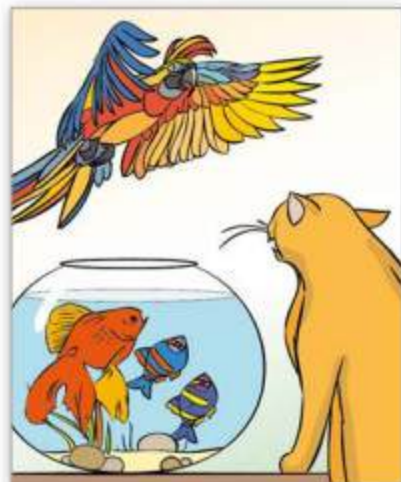
- и = ?

- и = ?

Склади розповідь за малюнками.

- Добери імена дівчинці і хлопчику.
Склади речення за малюнком і схемою.

Е _ _ _

_ і _ _ _ .

Е _ _ _

Еа Ео Еі Еи Еу Ее

- Елла і Едуард люблять солодощі. За допомогою схем визнач і скажи, що любить Елла, а що — Едуард.

— ● — ● — ●

— ● — ● — ●

Розкажи, що зображено на малюнку.

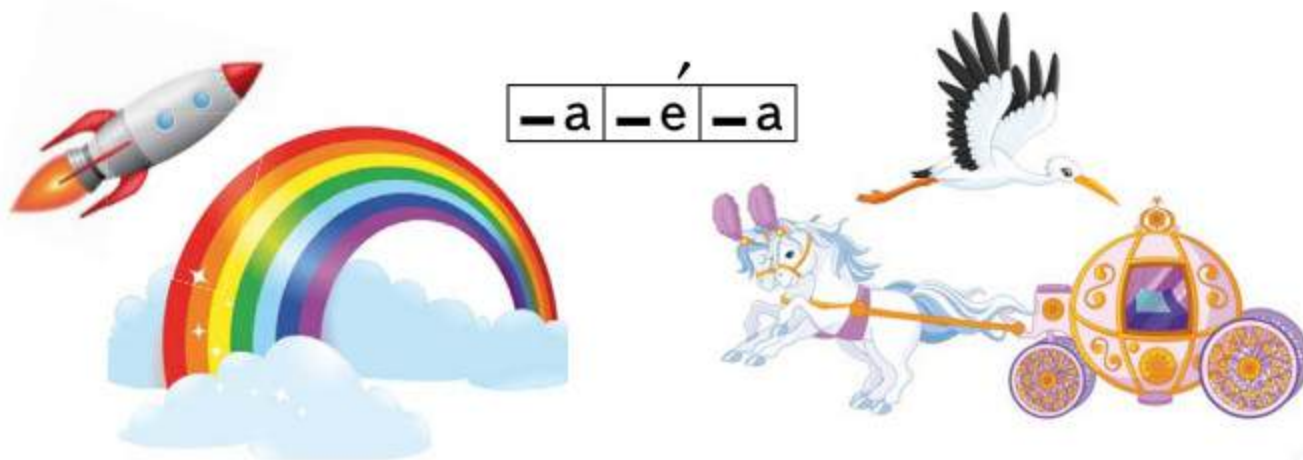
— А-о-у-е-і-и!

— А-а, о-о, у-у, и-и, і-і!

- Назви, які літери «ховаються» під листочками.

- Визнач, які два слова «заховалися» в одній схемі.

Лл

ле —

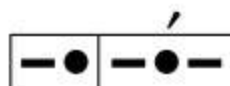
- Знайди на малюнку предмети, у назві яких є **звук [л]**. Назви їх.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуками [л], [л']**.

- Назви предмети. Порівняй перші звуки в цих словах.

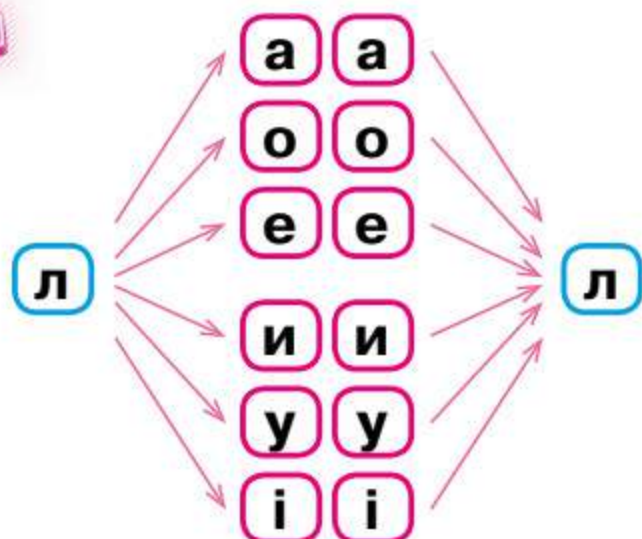

- Назви предмет і скажи, де у слові **звук [л]**: на початку, у середині чи в кінці слова.

л	
	л
	л

ла	ал	а →	ла	лал
ло	ол	о →	ло	лол
лу	ул	у →	лу	лул
ли	ил	и →	ли	лил
ле	ел	е →	ле	лел
лі	іл	і →	лі	ліл

Придумайте слова, які починаються зі складів, що виділені **синім кольором**.

- Прочитай речення за допомогою малюнків.

У Алі

У Елли

У Іллі

У Олі

Ла-ла!
Ла-ла-ла!

А́лла — Алло́! Алло́! Ёлло! — Алло́! Алі́?

Л _____

Л _____

- У назвах яких предметів на малюнку є звуки [л] і [л']?
- Придумай дітям імена на **букву Л**. Склади про них речення.
- Назви склад, який є в назві намальованого предмета.

лі	ле
ло	ли

ла	ле
лу	ли

лу	ло
ле	ла

ла	ло
ле	ли

- Прочитай. Що об'єднує ці слова? Чим вони різняться?

Алла

Алі

Елла

Лола

Л а — и — а

Л е о — і —

Алла

Лола

Елла

У Алли .

У Елли .

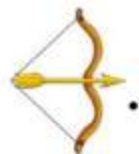
А у Лоли?

● Прочитай речення за допомогою малюнків.

У Олі

. А у Іллі? У Іллі

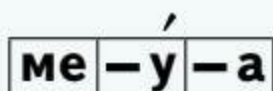
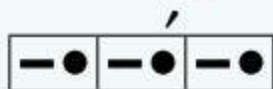
Ал — ал — ал — у Лоли

Лі — лі — лі — у Лілі

Mm

- У назвах яких предметів на малюнку є звук [м]?

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [м]**.

- Назви предмет і скажи, де у слові звук [м]: на початку, у середині чи в кінці.

M	
	M
	M

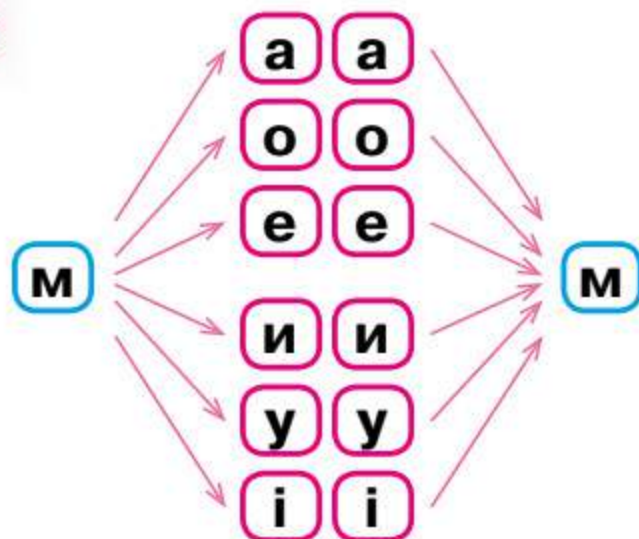

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

- Склади з олівців букву **А**.
А тепер — букву **М**.

ма	ам	а →	ма	мам
мо	ом	о →	мо	мом
му	ум	у →	му	мум
ми	им	и →	ми	мим
ме	ем	е →	ме	мем
мі	ім	і →	мі	мім

Придумайте слова, які починаються зі складів, що виділено **синім кольором**.

мама

мамо

мамі

маму

мала

мало

малі

малу

міло

міли

У Емми мило.

міла

мілила

Емма мила

Ле — ле — ле —

малé.

Лі — лі — лі —

малі́.

Послухай розповідь.
Запам'ятай слова зі **звуком [м]**.

- Діти вибирають букет для мами. Вони можуть брати тільки ті квіти, у назві яких є **звук [м]**. Допоможи їм — назви ці квіти.

Ма_и_а

Ма_ _ им

- Прочитай підписи до кожної світлини. Чи правильно вони підписані?

мама

ми

Ми і мама.

- Прочитай речення і розглянь світлин.

У Ма-и-и мама.

І у мамі мама.

— Мама і мама?

— Мама мамі.

- Як називають маму мамі?

Прочитайте в парі.

— У Лоли мило?

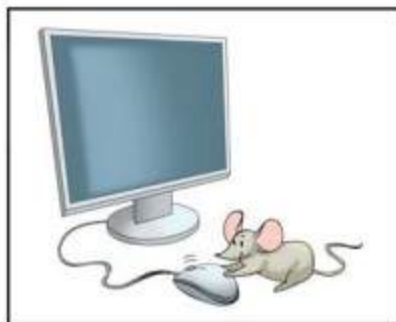
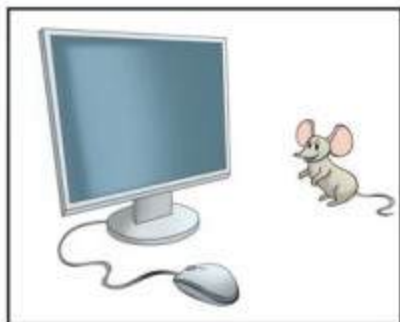
— У Міли.

— Міла мила ?

— Міла мила мале .

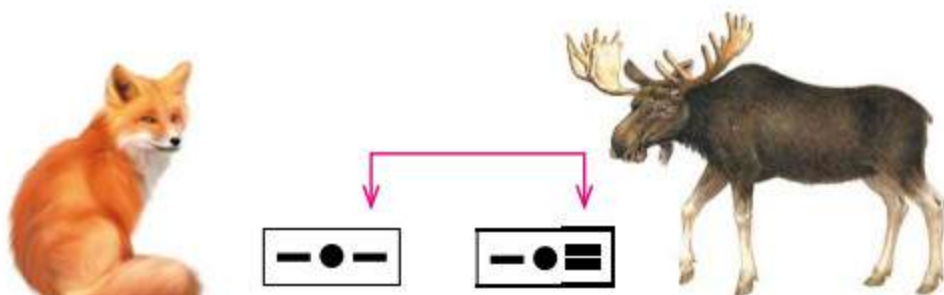

Складіть розповідь за малюнками.

Cc

- Назви предмети. Порівняй останні звуки в цих словах.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [с]**.

- Назви предмет і скажи, де у слові **звук [с]**: на початку, у середині чи в кінці.

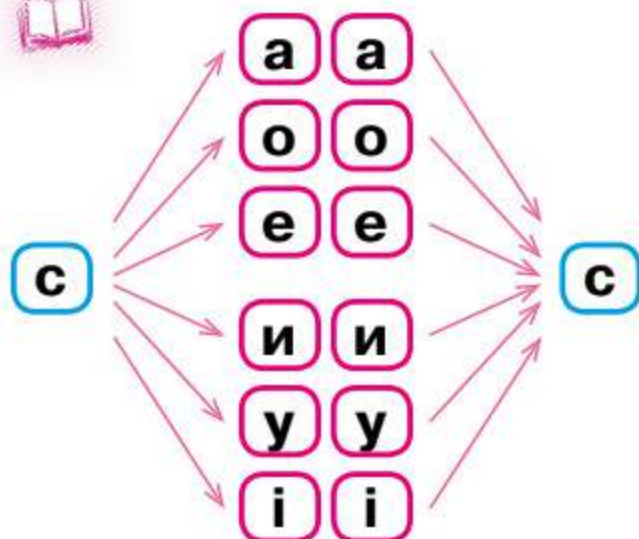

с	
	с
	с

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

са	ас	а → са	сас	сла
со	ос	о → со	сос	сло
су	ус	у → су	сус	слу
си	ис	и → си	сіс	сле
се	ес	е → се	сис	сли
сі	іс	і → сі	сес	слі

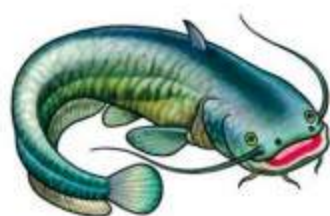

Придумайте слова, які починаються зі складів, що виділено **синім кольором**.

оса лис ліс сом сила
 óси лиси лісі сомí село

- Розглянь малюнки. Додай пропущену букву і прочитай слово.

с м

і
о
а

о а

м
с
о

л с

а
о
и

- Прочитай. Доповни речення.

У лісі лосі?
 У лісі лиси!

Лосі і лиси —
 А оси? Оси —

Послухай вірш.

Запам'ятай слова зі **звуками [с], [с']**.

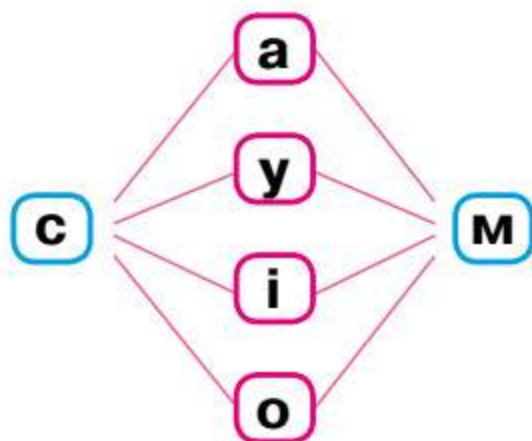

Кого сфотографував хлопчик?

Який перший звук у кожному з цих слів? А хто може бути на світлині, яка «перевернулася»?

	О	И	У	Е	І	А
С	СО	СИ	СУ	СЕ	СІ	СА
Л	ЛО	ЛИ	ЛУ	ЛЕ	ЛІ	ЛА
М	МО	МИ	МУ	МЕ	МІ	МА

- Прочитай слова. Назви букву, якою вони відрізняються.

лис

сім

сіла

сомі

смола

ліс

сам

сіла

Суми

Сміла

Прочитайте в парі.

— У Солі .

— А у Лесі?

— У Лесі .

— А у Аліси?

— У Аліси .

— А у Аліма?

- Прочитай усі речення. Повтори речення, яке відповідає малюнку.

У лісі лис.

У лісі лиси.

У лісі лосі.

У лісі лиси і лосі.

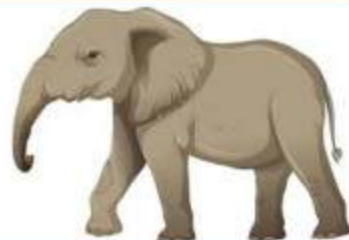

Складіть у парах запитання до малюнка. Використайте слова **у, біля, на, під**.

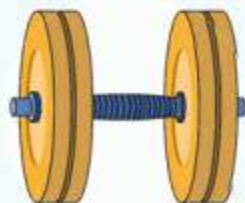
- Розгадай ребуси.

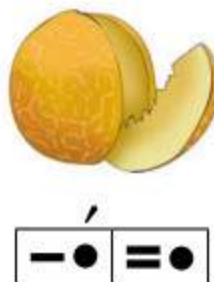
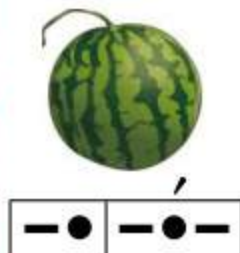
+ сим = ?

Нн

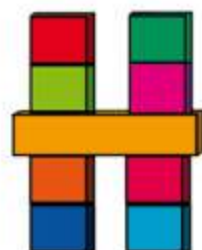
- Порівняй перші звуки у словах **ножиці** і **ніж**. Чи є ці звуки у словах другої пари предметів?

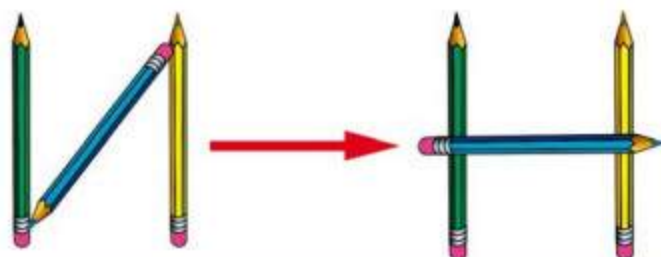
Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуками [н], [н'].

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

- Склади з олівців букву **И**. Як з букви **И** зробити букву **Н**?

а → на

о → но

у → ну

и → ни

е → не

і → ні

нан

нон

нун

нін

нин

нен

сон

син

нас

ніс

нам

нас

мені

сáни

несу́

млин

солонá

мене

сині́

несé

сосна́

малина

На мало малини. А на ?

ма́ми

ма́мина

ма́ми

ма́мине

Ілона малá.

Але у Ілони ма́мине ,

ма́мині , ма́мин

і ма́мина .

Що побачили діти за вікном?

Що ви бачите за вікном свого класу?

- Дай дітям імена, які починаються з **букви Н**. Склади речення за малюнком.

Інна

Аліна

Ал'ан

Ніла

Нонна

Наум

— Ніно, на Нонну!

— Немо, ну-ну-ну!

Прочитайте речення.

Ніна міла лимон.

Ніна міла лимон?

Ніна мила лимон.

Ніна **міла** лимон.

Ніна мила **лимон**.

- Прочитай текст. Придумай заголовок.

?

Мама, Аліса і Семен у лісі. У лісі сосни.

— Мамо, он на сосні . А он !

— Мамо, у   !

— Семене, Алісо, у на сосні .

А он лис і лосі.

Складіть розповідь за малюнком. Придумайте їй назву.

У мами син Семен. У Семена сáни. А у Ліни сани?

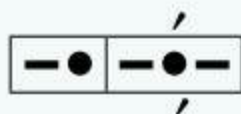
Кк

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [к].

До якого малюнка подано звукову схему?

ка — ун

ак
ок
ік
ик
ук
ек

ка
ко
кі
ки
ку
ке

кла
кло
клі
кли
клу
кле

ска
ско
скі
ски
ску
ске

ко →

ло
са
ні

ма
ми
ли
ла

ска

коло

СОК
с
СКИ

ма к	ко са́	ко ко́с	ко́ ник
ма ́ки	ко ́си	ко ко́си	ко́ ники
лі с	си н	кі лим	кле н
лі со́к	си но́к	кі лимо́к	кле но́к

- Прочитай слова. Назви́ букву, якою вони відрізняються.

кіно	маска	ко́мік	калина
сіно	каска	ко́мікс	малина

Прочитайте в парі. Кого зобразив художник?

- Он Оленка.
- У Оленки молоко?
- Ні. У Оленки сік.
- У Лесика лимони?
- Ні. Лимони кислі.
- У Лесика малина?
- Ні. У Лесика какао.
- Малина у Миколки.
- Малина кисла?
- Ні. Малина ...

Розгадайте ребуси.

ка + = ?

ка + + ка = ?

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [к].

Розглянь малюнок. Прочитай імена дідуса і бабусі. Розкажи, чим вони зайняті.

Клим

Кирина

- Розглянь малюнки. Прочитай слова. Назви слово, яке відповідає малюнку.

ка́са

коса́

ко́лос

коко́с

ма́ска

ми́ска

скака́ла

скака́лка

Спробуйте самотійно пояснити значення слів.

какао́

ескімо́

канікули

ко́ка-ко́ла

Прочитай речення.

Знайди на малюнку Камілу й Оксанку. Опиши їх.

У Каміли сік. У Оксанки сік.

У Максима сік. А у Миколки сік.

● Розглянь малюнки. Що є спільне між ними?

Вв

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [в]**.

ва — а

Позмагайтеся в парах: хто знайде на малюнку більше предметів, у назвах яких є **звук [в]**.

- Склади речення за малюнком.
- Прочитай склади. Визнач, назва якого предмета починається із цього складу.

ва

во

ву

ви

ві

ве

- Про які предмети можна сказати **він**, **вона**, **воно**, **вони**?

ВІН

ВОНА

ВОНО

ВОНИ

сова

кава

квас

ванна

весна

весло

весела

веселка

ківі

вікно

віник

вісім

вісоко

новина

віклик

вісн^овок

вуса

вулик

вулкан

кавун

вовк

вовна

волан

волосок

Разом із друзями пограйся у слова: ти читаєш слово, а він / вона складає із цим словом речення.

вілив

налив

віклав

вікинув

віконав

вімкнув

вімовив

вісловив

вісмикнув

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [в].

- Назви предмети, зображені на кожній із карток, які тримають хлопчики. За першими звуками слів дізнайся, як звати цих хлопчиків.

- Розглянь малюнки. Прочитай слова. Назви слова, які відповідають кожному малюнку.

віник

вінок

слива

слава

вёсла

весна́

сім

вісім

Слава — він.

Іванна — вона.

Слава і Іва́нна — вони.

- Прочитай. Покажи на малюнках Валю і Віку.

У Валі вінок.
І у Віки вінок.
У Віки у вінку маки.
А у Валиному вінку —
колоски.

В Іванка і Віки Василина.

Вона навесні кавуни. Іванко носив і поливав кавуни.

А Віка? Вона лінива? Ні, вона малá!

Восени внуки смакували великим кавуном і синіми сливами.

Слово у слові

слон

слова

вісім

носила

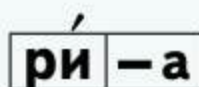
умова

Pp

- Порівняй звуки, позначені стрілочками.

- Назви спільні звуки в цих словах.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [p], [p'].

- Спробуй і ти виготовити такі букви.

ра	рар	кра	скра
ро	ror	кро	скро
рі	рір	крі	скрі
ри	рир	кри	скри
ру	рур	кру	скру
ре	рер	кре	скре

Придумайте слова, які починаються зі складів, що виділені **синім кольором**.

рак
рік
рис
ріс
сир
мир

нора
кора
сира́
сіра
роса
рано

кран
крок
крик
крук
крем
крос

ра́но
ранок
равлик
краса́
красі́во
карасі́

і́рис
і́риска
кри́ла

роса
росла
рослі́на

крок
кроки
кросі́вки

рука
рукав
руло́н

ріка́
крі́сло
серіа́л

море
кре́кер
рекла́ма

Прочитайте в парі.

- У Марини росли і́риси.
- І́риси сині́?
- Сині́.
- А у Лариси?
- У Лариси маки.

- Кого зображено на малюнку — Марину чи Ларису?

Швидко читай — інше слово в рядку розпізнай.

рік

рік

ріс

рік

рік

рік

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуками [p], [p'].

- Прочитай імена дітей. Знайди серед дівчаток і хлопчиків близнюків.

Віра

Ірина

Лариса

Марина

Макар

Руслан

Арсен

Роман

- Розглянь малюнки. Прочитай слова. Назви слова, які відповідають кожному малюнку.

орел
осел

манка
марка

корова
корона

ролики
кролики

Розгадайте ребуси.

лка

В

КОЛО РІКИ РОСАВА

Ранок. На ранкова роса. Он у равлики. А он . Вони весело кв́акали, високо ска́кали і ловили комарів.

Коло ріки Роса́ва мама Віра, синок Руслан і мала Маринка.

Русланові вісім років. Він наловив сім линів, окунів і карасів. А мама вілови́ла рака і кинула у .

— Ура! Ура! — весело, мов , скакала Маринка.

Коло сіла Мурка.

— Мурко, Мурко! — ласкаво кликав Руслан, — на карасика!

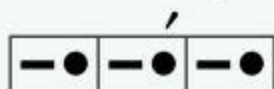
Пп

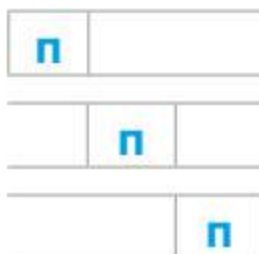
Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [п].

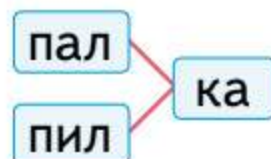
- Назви предмет і скажи, де у слові звук [п]: на початку, у середині чи в кінці.

па пу -а

спа	пас	пав	пла
спу	пус	пув	плу
спо	пос	пов	пло
спи	пис	пив	пли
спі	піс	пів	плі
спе	пес	пев	пле

НА ІВАНА КУПАЛА

Скоро Івана Купала.

 рано-рано плели красиві вінки. Вони вірили у велику силу рослин. А коло ріки палили великі .

 і співали веселі пісні і па́рами високо переска́кували .

 пускали вінки у ріку і співали:

— Пливи, вінку, пливи!

Вінки поволі пливли.

- Простеж, як утворюються нові слова.

пéрли

перлі́на

перлі́нка

перу́ка

перука́р

перука́рка

пи́санка

писанка́р

писанка́рка

- Розглянь малюнки. Прочитай слова. Назви слова, які відповідають кожному малюнку.

кава

пава

палка

пилка

песик

персик

па́ска

ласка

- Розглянь малюнки. Що в них є спільне?

- Прочитай речення. Яке слово треба додати в останньому реченні?

У Поліни про пúму і мавпу.

У Павлика про півника і пелікана.

У Поліни і Павлика   про

- Розглянь малюнок. Прочитай текст. Дай відповіді на запитання.

АКВАПАРК

Поліна і Павлик плавали в аквапарку. Поліна пливла поволі. А Павлик?

Пилип в аквапарку пірнав. А Каріна?

- Перевір, чи дотрималися тато і син запланованих покупок.

1. Лампа
2. Панама
3. Пилосос

1. Пенал
2. Папір
3. Папка

Тт

- Назви предмети. Порівняй перші звуки в цих словах.

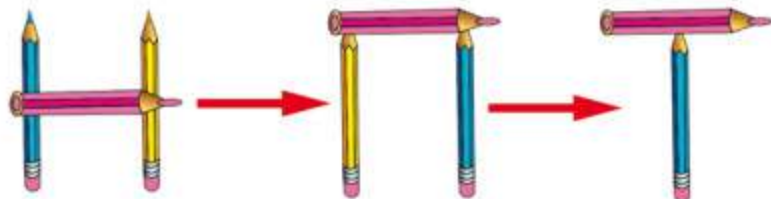
торт

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [т], [т'].

- «Перетвори» букву **Н** на букву **П**. А потім букву **П** на букву **Т**.

та то ту ти ті те
ат от ут ит іт ет

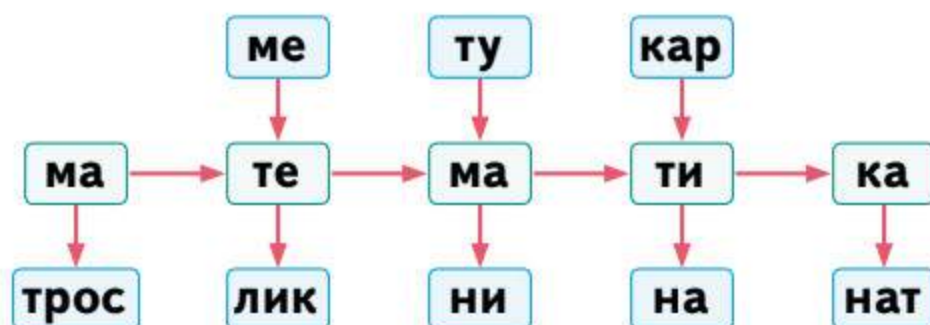

та
так
таксі́
та́кса

ти
іти
віти
квіти

сто
тісто
місто
намисто

теніс	танок	туман	аптека
театр	талант	турист	терка
карате	тарілка	турнік	термос
торт	вітер	актор	капітан
порт	катер	авіатор	воротар
спорт	тостер	монітор	волонтер

Пограйтеся у слова. Продовжте ланцюжок слів.

трактор --> ракета --> аеропорт --> термос

Літали три, літали три,
літали три сороки.
І сіли три, і сіли три
на липу, на високу.

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуками [т], [т'].

метр

міст

листок

квітка

метро

місто

листопад

квітнік

теніс

таксі

спорт

тенісист

таксист

спортсмен

тенісистка

таксистка

спортсменка

- Розглянь малюнки. Що в них є спільне?

- Прочитай вірш. Кого з дітей зображено?

За Олексієм Катричем

У Мартусі котики.

У Микити коники.

У Катрусі кактус.

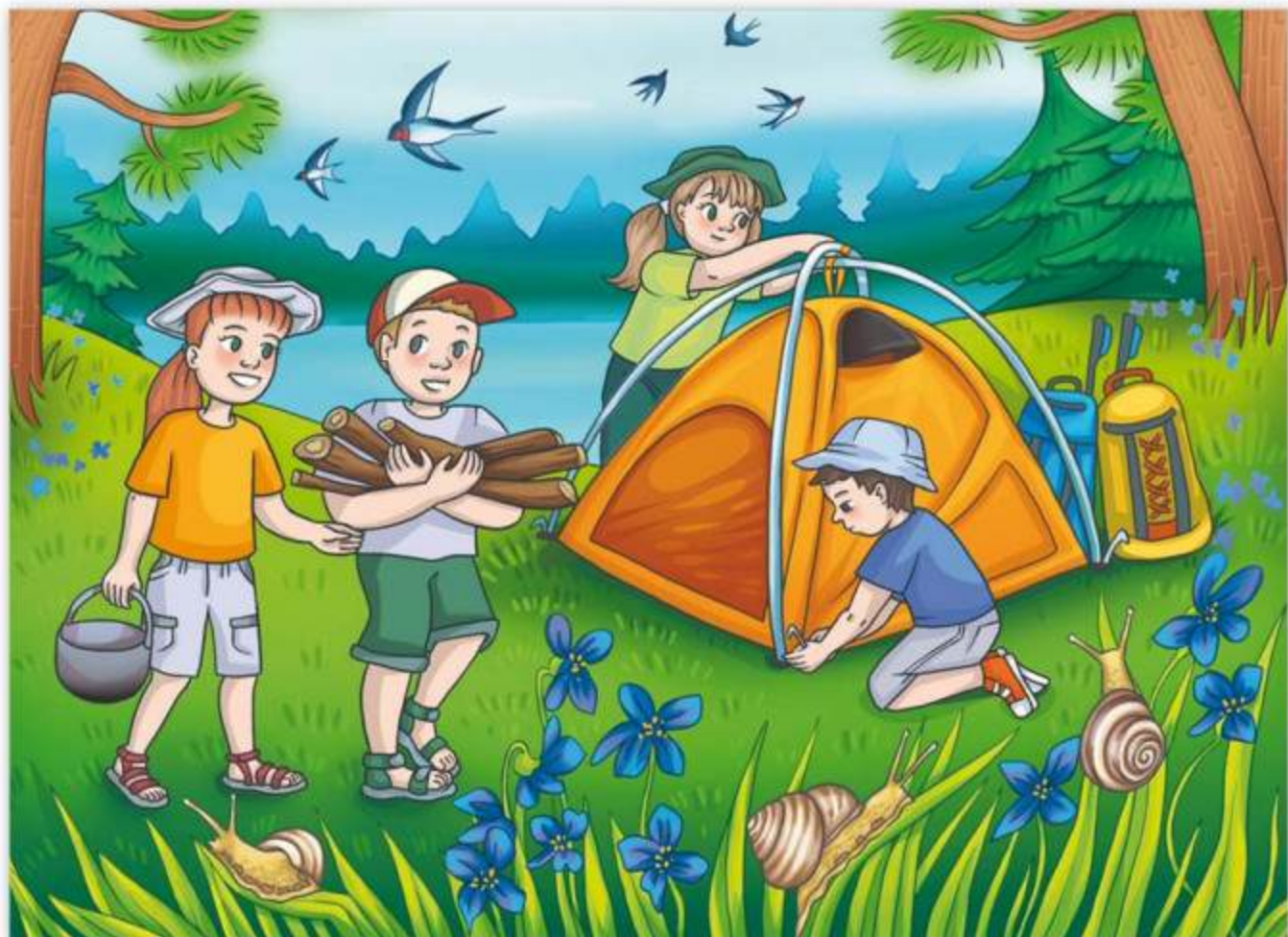
У Олесі ослик.

У Тамари курка.

У Максима куртка.

А намісто і коралі —
у Світлани і Наталі.

ТУРИСТИ

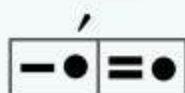
Настали літні канікули. Тарас, Тимур, Тіна і Таміла — туристи.

Навколо міста ліси. Там ріка, ставок. Направо — ріка, наліво — луки. Тут і стали туристи. Вони поставили намет.

Коло намету ставок. Ранком навколо ставка туман. А на траві роса. У траві равлики і сині квіти. А он ластівки.

Така краса навколо!

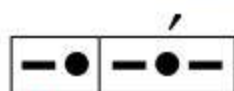
Дд

- Знайди малюнки Даринки, у назві яких є звук [д].

- Назви зображені предмети.
Порівняй перші звуки в цих словах.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [д], [д'].

дам дим діло плід двір
там тим тіло пліт твір

Слово у слові

лимонад крокодил ведмедик

дим	сад	диво	дірка
дім	рід	дині	клад
дід	лід	діти	дріт
мед	два	слід	двері

- Простеж, як утворюються нові слова.

сад

садок

садівник

друкар

друкарка

друкувати

дим

димар

диміти

диктор

дикторка

диктувати

дар

дарунок

дарувати

двір

двірник

?

- Данилко на сніданок хоче приготувати салат за маминим рецептом. Чи все він підготував для цього?

Салат

Склад: — одна капуста;
— дві редиски;
— три помідори;
— кріп до смаку.

Посолюти.

Полити

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [д], [д'].

лід

раділи

дідок

вудка

політ

летіли

тітка

квітка

- Додай одне слово.

Летіли під

Долетіли до

Налетіли на

Прилетіли в

Полетіли у

Пролетіли над

- Прочитай текст. Добери заголовок.

?

Дніпро, Десна, Дністёр — ріки. Вони великі і красиві. Десна несе води у Дніпро. А Дніпро і Дністёр — у велике море.

Яка назва річки у твоєму рідному краї?

- Прочитай текст. Добери заголовок.

?

У дворі дитсадка дорослі і діти садили молоді дерева. Усім керувала садівник Олена Данилівна.

— Тут посадимо липи і клени. А там далі — високі стрункі тополі.

— А коло вікон ми посадимо квіти, — несміливо порадила мала Даринка.

— Саме так, Даринко, — тут ми посадимо великі квітники! — радо мовила Олена Данилівна.

Дениско і тато посадили дерева.

Даринка подавала мамі квіти, а мама садила.

Дмитро носив у відрі воду. Діти поливали молоді дерева та квіти.

Зз

- Назви зображені предмети.
Порівняй перші звуки в цих словах.

зебра

Відгадай загадку. Запам'ятай слова зі звуками [з], [з'].

за — са	зна	зва	зра
зу — су	зну	зву	зру
зо — со	зно	зво	зро
зи — си	зни	зви	зри
зі — си	зні	зві	зрі
зе — се	зне	зве	зре

коса сірка каска слива
коза зірка казка злива

віз

візок

возити

зорі

зірка

зорепад

зима

взимку

зимувати

мороз

морозив

заморозив

- Прочитай слова. Назви́ слово, яке відповідає малюнку.

ваза

вази

вазон

вазони

валіза

валізи

водолаз

водолази

Чим різняться ці слова?

замок

замок

- Прочитай. Що відповіла зозуля дітям?

За Марією Чумарною

— Зозуле, зозуле,
ти взимку не кувала,
у саду не літала,
на високе дерево не сідала.
Де ти зимувала?

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [з], [з'].

звірі

зі́мно

зази́рнути

замéти

зранку

задрімати

ковзани

завтра

заморозити

казка

зрадів

морозиво

казкар

зірвав

замерзло

казкарка

заплакав

візеру́нки

ЗІНИНА КАЗКА

— Мамо, ти розповіси мені нову казку? — запитала Зіна.

— Так, Зіно. Казку «Коза-дереза». Мама розказала Зіні казку. А Зіна переказала казку пóдрузі Лізі. Тепер і Ліза знатиме казку про Козу-дерезу.

Зіна задоволена.

Удома Ліза розповідала казку малому Назарку:

— Купив дід на ринку козу. Зранку послав дід сина ту козу пасти...

А далі?

Розподіліть ролі та розіграйте сценку з казки «Коза-дереза».

ВЕСЕЛА ЗИМА

Завітала до нас зима. Засіпала міста і села.
Постелила на землі килим. Намела високі замéти.
Замела навколо і ліси, і степи. Стало зовсім зímно!
Мороз замурував ставки, озера і ріки у лід.

А тато залив коло дому ковзанку.

— О! Ковзанка замерзла! — зраділи діти.

— Усі на ковзанку!

І мороз не завада! Друзі Ліза і Назарко стали
на ковзани — і на ковзанку! А Лесик посадив Злату
на санки і везе.

Зима морозна, але така весела!

- Розділи речення на слова і прочитай.

ЗИМАЗМОРОЗАМИЗИМУВАЛА.

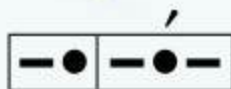
Бб

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі **звуком [б]**.

- До якого малюнка подано звукову схему?

бузо́к

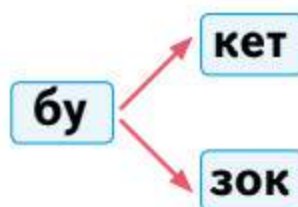

ба	бу	бе	бі	бо
па	пу	пе	пі	по

бук	бік	бал	дуб
бак	бик	біб	лоб
баба	риба	бант	бокс
банк	зубр	брат	краб

бік	борт	куб́ло	риб́ка
пік	порт	ду́пло	ріп́ка

буква

буквар

абетка

бібліотека

букви

букварик

азбука

бібліотекар

- Прочитай. Порівняй.

На березі сиділа білка.
 На березі ріки — бобёр.

бан → ка → бан

- Про що запитували діти в берези? Що вона відповіла?

Марія Чумарна
 — Березо, березо,
 ти листом не зеленіла.
 Куди ти взимку
 золоті листки поділа?

КОТИККОТИВКЛУБОКПОКОЛУ.

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [б].

- Розглянь малюнки. Прочитай слова.
Назви слова, які відповідають кожному малюнку.

білка

булка

бинт

бант

банан

баран

кубок

кубик

- Добери потрібне слово.
Дуб, береза і верба — дерева.
Барвінок і незабудка — квіти.
Зебра, борсук і бурундук —
Бокс і баскетбол — види спорту.
А барабан і труба —

- Вибери собі скоромовку. Прочитай її.

Пора рибу ловити,
бо треба обід варити.

Треба бубликів купити,
будемо молоко пити.

У висоту стрибав стрибун,
слідкували всі з трибун.

БУДЕМО БОКСЕРАМИ

Борис і Данило — браті. У середу вони відвідали бібліотеку. Брати вибрали собі розповіді про бокс і боксерів.

Тато зрозумів синів і купив усім квитки на бокс. Борис і Данило зраділи!

У суботу тато повів синів на бокс. Вони вболівали за боксера Олександра Усика. На ринзі він був в образі козака.

— Нока́ут! Сла́ва! Бра́во! — усі раділи перемозі Олександра.

— І ми будемо відомими боксерами! І прославимо рідне місто! — упевнено сказали брати.

Чому хлопчики вирішили стати боксерами?

Йй

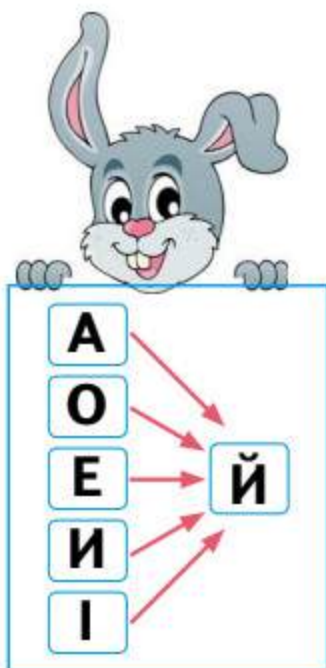

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [й].

— • = — •

— ай ка

мий
мій
лий
рий
рій
пий
сій

бий
бій
дай
дуй
йти
йде
йду

змй

змий

лйка

мйка

сойка

майка

лінійка

копійка

двійка

трійка

йот

йод

тві

сві

кра

зна

й

айстри

майдан

майстер

район

майонез

клей

вирій

музей

знайомй

серіозний

трамвай

тролейбус

Міркуй! Добирай слова!

літо — літній

зима — зимовий

весна — ?

краса — ?

смак — ?

мир — мирний

дуб — дубовий

сосна — сосновий

береза — березовий

клен — ?

А навпаки?

добрий — злий

веселий — сумний

високий — ?

новий — старий

мокрый — ?

кислий — ?

Складіть розповідь за малюнками.

— Ой!

— Тримай!

— Покатайте!

Міркуй! Добирай слова!

Йосип — Йосипо́к Олексій — ?

Андрій — Андрі́йко Матвій — ?

Сік зі сливи — сливовий сік.

Сік із малини — малиновий сік.

А сік із персика?

А сік із абрикоса?

А сік із ананаса?

А з лимона?

За Галиною Манів

Був на світі біб старий,

не великий, не малий,

не товстий і не тонкий,

білий-білий — отакий!

Та й потрапив біб у суп...

Суп із бобом старий дід

смакував на обід.

А ти знав? А ти знала?

Місто Стрий побудоване на лівому березі ріки Стрий. Тому й отримало таку назву.

Тепер подумай, звідки назва у міста Дніпро.

АЙСТРИ

Побачив Андрійко у дворі сестру Марійку і одразу став розповідати.

— А в мене насінинки, — і розтулив кулак. — Мама дала. Вона сказала:

— Із насінини виросте квітка — айстра.

— Давай ра́зом віростимо красиві квіти, — запропонува́ла Марійка братові.

— Добре, давай! — відповів Андрійко.

Посадили діти насінинки в .

— Не забувайте поливати, — порадила мама.

Діти дбайли́во поливали айстри. А коли квіти пророслі́, то Андрійко виніс на балкон.

Незабаром айстри розквітли. А колір такий різний — і білий, і синій, і бузковий... Красиві вирости айстри!

Що ви можете сказати про цих дітей?

Послухай вірш. Розкажи, про яких тварин
сказано у вірші. Де вони живуть?

- Прочитай. Добери потрібне слово.

У собаки будинок — то його будка.

У ліса в лісі — нора. У білки в сосні — дупло.

А в лелеки на дереві —

Ознайомся з різними видами будинків за світлинами.

Чим схожі і чим різняться зображені будинки?

дім

удома

домі́вка

будинок

споруда

солодка

рід

рідна

роді́на

МІЙ ДІМ

Різні на планеті будинки. Великі й малі. Красиві й дівні. Але всім мила і тепла рідна домівка.

Мій будинок — не просто споруда. Мій дім — то мама і тато, брат і сестра, мій песик і котик. У рідній оселі все таке миле і знайоме! Тут мама співала нам колискові пісні. А татко розповідав казки. Ми в рідному домі радісні й веселі.

У рідному домі — і вода солодка!

Що ти можеш розповісти про свій рідний дім?

- Що означає — «будинок — не просто споруда»?
- Під час прогулянок спостерігай, у яких будинках живуть люди, а в яких — тварини.

Розкажи, що зображено на малюнку.
Допоможи святому Миколаю роздати дітям подарунки.

НЕЗАБАРОМ КАНІКУЛИ

Добру звістку принесла нам у клас Віра Йосипівна:
— Діти, незабаром настане Новий рік. Він принесе
вам зимові канікули. А канікули — то санки і ковзани,
різні маскаради і контурси. Прийде до вас Миколай
і принесе в торбині різні подарунки.

Ми зраділи і всі разом весело проспівали:

— Канікули, канікули до себе нас покликали!

Який настрій у вас напередодні канікул?

- Прочитай текст і розкажи, який настрій у дітей. Як вони планують провести свої канікули?

Завтра у нас канікули!

Байдикувати ніколи!

Нам ніколи й присісти, бо треба побувати в театрі і в кіно. Відвідати музей, бібліотеку, потім ковзанку. У суботу побувати на маскараді...

У дітей веселий настрій. Канікули!

- Розкажи, що зображено на світлинах.

Як ти плануєш провести свої перші зимові канікули?

ЗМІСТ

Любі діти!	4
Україна — моя Батьківщина	5
Вчуся знайомитися, спілкуватися	6
Слова — назви предметів. ЩО?	8
Слова — назви предметів. ХТО?	10
Слова — назви дій. ЩО РОБИТЬ?	12
Слова — назви ознак. ЯКИЙ? ЯКА? ЯКЕ? ЯКІ?	14
Слова, якими називають кількість предметів	16
Досліджую речення	18
Ознайомлююся зі знаками в кінці речення . ? !	20
Ознайомлююся зі службовими словами	22
Ділю слова на склади	24
Ознайомлююся з наголосом у словах	26
Спостерігаю за немовними звуками і звуками мовлення	28
Розрізняю голосні і приголосні звуки	29
Розрізняю тверді і м'які приголосні звуки	30
Визначаю звуковий склад слів	32
Буква А а	34
Буква О о	38
Буква І і	42
Буква И и	44
Буква У у	46

Буква Е е	50
Буква Л л	54
Буква М м	58
Буква С с	62
Буква Н н	66
Буква К к	70
Буква В в	74
Буква Р р	78
Буква П п	82
Буква Т т	86
Буква Д д	90
Буква З з	94
Буква Б б	98
Буква Й й	102
Мій дім	106
Незабаром канікули	108
Планую свої канікули	109

.	Т	И	О	Р	У	О	Е	А
А	В	П	К	З	К	К	Д	Р
С	А	У	У	Р	Н	А	Й	Т
У	И	З	К	І	А	Н	І	В
Б	К	О	Н	Б	З	О	С	А
О	Н	Л	А	З	В	М	В	З

↑

